

21.05.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DİŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

SURİYE (SURİYE KUZEYİ- SOÇİ - İDLİB - SURİYE'de ATEŞKES)

- *Gözlemevi: İdlip'de çatışmalar yeniden şiddetleniyor...* Rusya'nın önceki gün açıkladığı tek taraflı ateşkese rağmen İdlip ve çevresinde Suriye ordusu ve muhalifler arasında çatışmaların yeniden şiddetlendiği bildiriliyor. Rus hava saldırısında 10 sivilin öldüğü iddia edildi.

- *Suriye ordusunun İdlip güneyinin kurtarılması operasyonunu durdurmasının nedenleri...* Suriye ordusu, birçok beldeyi geri aldığı ve gerçekleştirdiği saha kazanımlarına rağmen İdlip cepheleri, Hama ve Lazkiye kırsallarında ateşkese duyurdu. Savaş muhabiri Rıza Al-Başa Suriye ordusunun bu tür bir karar alma nedenleri hakkında üç nedeni özetledi. Birinci olarak, bu dönem İdlip ve Hama'da bulunan öğrencilerin imtihan dönemi. Bunun için ordu öğrencilere imtihanlarını vermeleri için Suriye devletinin kontrolü altındaki bölgelere geçmelerine fırsat vermek için operasyonlarını durdurdu. İkinci olarak, bölge ziraat bölgesi. Biz hasat mevsimindeyiz. Bu nedenle çiftçilerin aktif hareketi var. Askeri operasyonların durması çiftçilere mahsullerini toplama fırsatı verecek. Üçüncü olarak, silahlı gruplara insani şıkka, sivilleri hedef almada ısrar etmemeleri yada bu gibi bir dönemde bombardımanı sürdürmemelerine ilişkin olarak hesaplarını tekrar gözden geçirme fırsatı vermek için. Muhabire göre, ateşkes ordunun ve mevzilerinin Tow füzeleri yada Humaymım üssünün hedef alınması nedeniyle başarısızlıkla sonuçlandı, tersine büyük bir şekilde güçlerini yeniden yığmak yapma yoluyla ateşkese istismar etmede bundan da öteye gittiler. Al-Başa, dün Carablus, Al-Bab ve Afrin'de bulunanlar ve ılımlı olduğunu iddia eden grupların hareket ettiği gibi Fırat Kalkanı grupları hareket etti. Al-Nusra cephesini desteklemek için kendisini yeniden toparlamaya başladı. Bu terörist Al-Nusra cephesi, Hurras Ad diyn ve Türkistan partisinin Suriye ordusuna karşı tek bir safta durmak için karar aldığını gösterdiğini sözlerine ekledi.

- *Medya: 'Tow' füzeleri Rusları ateşkes istemek zorunda bıraktı...* Medya kaynakları isimlendirmedikleri kaynaklara atfen, rejimin Suriye'nin kuzey batısında İdlip'te 72 saat süreyle duyurduğu geçici ateşkesin resmi olmadığını açığa çıkararak ateşkesin Suriye muhalefet gruplarına 'Tow' anti-tank füzeleri ulaşmasından sonra Rusların isteğiyle geldiğine işaret etti. Kaynaklar, bu tip füzelerin muhalefet gruplarına girmesinin çatışma dengelerini altüst ettiğini, rejim ve Rus güçlerine büyük maddi ve insani kayıplar verdirdiğini doğruladılar. Kaynaklar, füzelerin kovanlarının iade edilmesi isteği olmaksızın (yani istediğin gibi vur) gruplar lehine teslim edildiğini, bunun bir gelişme sayıldığını ve gruplar lehine çatışmayı altüst ettiğini açığa çıkardı. Kaynaklara göre, sivil kayıpların olması nedeniyle uluslararası ve ABD baskısı ateşkes nedenlerinden. Ancak kaynaklar, Rusların ateşkes için ana nedeni 'Tow' füzelerinin çatışmalar hattına girmesi. Kaynaklar, hali hazırda muhalefet gruplarını temsil eden Türkiye ve rejimi temsil eden Rusya arasında müzakereler yapıldığına işaret ederek müzakerelerin kalıcı ateşkese yol açabileceğini dikkat çektiler.

ORTADOĞU-AFRİKA

- *Hamas, İsrail ile 6 aylık ateşkese varıldığı iddiasını yalanladı...* Hamas sözcüsü Fevzi Berhum Twitter hesabından yaptığı yazılı açıklamada, "İsrail basınında yer alan, Hamas ile 6 aylık ateşkese varıldığı yönündeki haberler doğru değil" ifadelerini kullandı. Berhum, İsrail'in bütün anlaşmaları uygulaması durumunda ateşkese varılacağını vurguladı. İsrail'in Kanal 12 televizyonu, Birleşmiş Milletler (BM) ve Mısır'ın ara buluculuğunda Hamas ile İsrail arasında 6 aylık ateşkese varıldığını duyurmuştu.
- *'Hamas ile İsrail 6 aylık ateşkese vardı'...* Abluka altındaki Gazze Şeridi'nde yönetimi elinde tutan Hamas ile İsrail arasında geçici ateşkese varıldığı belirtildi. İsrail'in Kanal 12 televizyonunun haberine göre, Birleşmiş Milletler ve Mısır'ın arabuluculuğunda Hamas ile İsrail arasında 6 aylık ateşkese varıldı. Geçici ateşkes kapsamında Hamas, Gazze Şeridi sınırında düzenlenecek gösterilerde Filistinlileri sınırdan 300 metre uzak tutacak. Buna karşılık Tel Aviv yönetimi, Gazzeli balıkçıların avlanma mesafesini 15 mile çıkararak, İsrail üzerinden tıbbi ve insani yardımların Gazze'ye transferine izin verecek. İsrail, 2006 yılından bu yana yaklaşık 2 milyon Filistinlinin yaşadığı Gazze Şeridi'ni kara, hava ve denizden abluka altında tutuyor.
- *İran, az zenginleştirilmiş uranyum üretimini 4 kat artırıyor...* İran Atom Enerjisi Örgütü Sözcüsü Behruz Kemalvandı, düşük düzeyde zenginleştirilmiş uranyum (yüzde 3.67) üretimini 4 kat artırdıklarını belirtti. Trump yönetimi, 2015'te imzalanan nükleer anlaşmadan 8 Mayıs 2018'de çekildiğini açıklamıştı. Sonrasında Tahran yönetiminin petrol ihracatını hedef alan yaptırımları uygulamaya koyan ABD, nisan ayında İran Devrim Muhafızları Ordusu'nu "yabancı terör örgütleri" listesine almıştı. ABD, kısa bir süre önce İran'dan gelebilecek tehditlere karşı tedbir amacıyla USS Abraham Lincoln Uçak Gemisi Taarruz Grubu ile 4 nükleer kapasiteli B-52 bombardıman uçaklarından oluşan Bombardıman Görev Gücü'nü Basra Körfezi'ne göndermişti.
- *Zarif: Trump, İskender ve Cengiz Han'ın başaramadığını elde etmeyi umuyor, tüm işgalciler giderken İran ayakta...* İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif, ABD Başkanı Donald Trump'ın açıklamalarına, "Trump, 'B takımı'nın kışkırtmalarıyla İskender, Cengiz Han ve diğerlerinin başaramadığını elde etmeyi umuyor. Tüm işgalciler giderken İran bin yıldır ayakta. Ekonomik terör ve soykırım işlemleri İran'ı bitiremeyecektir" yanıtını verdi. Zarif, mesajının sonunda, "Hiçbir zaman bir İranlıyı tehdit etme" etiketiyle "Saygı göstermeyi dene, işe yarar!" ifadelerini kullandı.
- *Ruhani: Mevcut koşullar müzakereye uygun değil...* İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani müzakere ve diplomasiye yana olduğunu ancak mevcut şartların buna uygun olmadığını söyledi.
- *İran'dan BM'ye bölgesel diplomatik diyalog başlatma çağrısı...* İran, ABD ile artan gerilimin ardından Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres'ten Körfez'deki 'alarm verici' gerginliğin azaltılması için 'bölgesel diplomatik diyalog' başlatmasını istedi.
- *BM'den 'ABD-İran gerginliği bölgeyi daha da istikrarsızlaştırır' uyarısı...* BM Genel Sekreter Sözcüsü Stephane Dujarric, günlük basın brifinginde, ABD ve İran arasında artan gerginliğe ilişkin soruları yanıtladı. İki ülke arasında yükselen tansiyonun endişe verici olduğuna dikkati çeken Dujarric, "Tüm taraflara gerginliği artıran söylemlerini azaltması

çağrısı yapıyoruz. Bölge kırılgan ve gerek sahadaki eylemler, gerek retorik olsun tüm gelişmeler yanlış yorumlanabilir ve halihazırda kırılgan olan bölgeyi daha da istikrarsızlaştırabilir" dedi.

AVRUPA – AB

- *Ukrayna'da yeni Devlet Başkanı meclisi feshetti...* Ukrayna'nın yeni Devlet Başkanı Volodimir Selenski yemin ederek göreve başladı. Selenski'nin ilk işi parlamentoyu feshederek erken seçim ilan etmek oldu.
- *Zelenskiy'den ABD'ye 'Rusya'ya yaptırımları sürdürme' çağrısı...* Zelenskiy, parlamentoda yemin edip görevine resmen başlamasının ardından, başkent Kiev'de ABD Enerji Bakanı Rick Perry, ABD'nin Ukrayna Özel Temsilcisi Kurt Volker ve Senato İç Güvenlik Komitesi Başkanı ve Wisconsin Eyaleti Senatörü Ron Johnson ile bir araya geldi. ABD'nin Ukrayna için güçlü ve ciddi bir müttefik olduğunu belirten Zelenskiy, "Rus saldırganlığını, Donbass'ta ve Kırım'da kendi başımıza yenemeyiz. Bu nedenle, yardımınıza ihtiyacımız var. ABD'ye, Rusya'ya yönelik yaptırımlarını sıkılaştırmaya devam etmesi çağrısında bulunuyorum" diye konuştu.
- *Ukrayna Savunma Bakanı 'bombalanmış Kremlin' fonunda poz verdi...* Ukrayna Savunma Bakanı Stepan Poltorak, Moskova'daki Kremlin sarayının 'bombalanmış' kuleleri fonunda poz verdiği bir fotoğraf yayınladı.
- *Avusturya'da aşırı sağla koalisyon paydos: FPÖ'lü bakanlar toplu halde istifa etti...* Muhafazakar eğilimli Halk Partisi (ÖVP) ile aşırı sağcı Özgürlük Partisi'nin (FPÖ) koalisyon hükümeti, ikincisinin bitmek bilmeyen skandallarının ardından, erken seçim kararı almışken, tüm FPÖ bakanları istifalarını verdi.
- *Ukrayna Başbakanı Groysman istifa kararı aldı...* Ukrayna Başbakanı Vladimir Groysman, çarşamba günü istifa edeceğini açıkladı.
- *Almanya'dan mülteciler ve uyum için rekor harcama...* Merkel hükümeti 2018 yılında mülteci ve uyum programları kapsamında 23 milyar euro harcayarak ülke tarihinde bir rekora imza attı. Harcamanın büyük bir bölümü iltica ve göçe sebep olan nedenlere karşı mücadelede yapıldı.
- *BM'den İtalya'ya 'kaçak göçmen' uyarısı...* Birleşmiş Milletler (BM), limanları göçmen kurtarma botlarına kapatma önerisinde bulunan İtalyan hükümetini gönderdiği mektupla uyararak, önlemlerin göçmenlerin BM sözleşmelerinde yer alan insan haklarını ihlal ettiği hatırlatıldı.

YUNANİSTAN - KIBRIS

- *Fransa'nın Kıbrıs'ta deniz üssü hayata geçiriliyor...* Rum Savunma Bakanı Savvas Angelidis ile Fransa Savunma Bakanı Florence Parly arasında hafta içerisinde imzalanan deniz üssü ve savunma işbirliği anlaşmasının maddeleri de Rum medyasına sızdırıldı. 6 ay içinde hayata geçirilmesi planlanan askeri anlaşmanın ilk etabı için Fransız uzmanlar deniz

üssünün inşa edileceği Vasiliko bölgesinde çalışmalara başlayacak. Fransa ile Rum kesimi arasında imzalanan 9 maddelik askeri anlaşmada şu hususlar dikkat çekiyor:

- 1) Deniz üssü ileri operasyonel menzilli nitelikte olacak
- 2) Vasiliko deniz üssünün geliştirilmesiyle ilgili incelemeler ve planlar tamamlandıktan sonra üs altı ay içerisinde operasyonel olarak hazır olacak
- 3) PESCO işbirliği çerçevesinde Doğu Akdeniz'de operasyonda bulunacak Fransız Deniz Kuvvetlerinin gereksinimleri tamamıyla karşılanacak
- 4) Fransa'nın bölgedeki daimi ve sürekli varlığı garanti altına alınacak
- 5) Rum Yönetimi'nin operasyonel altyapısı, bölgede faaliyet gösteren Fransız Deniz Kuvvetleri tarafından kullanılacak
- 6) Fransa'nın üssün kurulma ve geliştirilmesine ekonomik olarak katkıda bulunacak
- 7) Fransız Deniz Kuvvetleri, Türkiye'nin Rum sözde parsellerinde faaliyet gösteren Fransız petrol şirketi Total'e yönelik olası müdahalelerini göğüsleyecek
- 8) Fransa Rum Yönetimi'nin deniz kuvvetlerinin modernizasyonu ve güçlendirilmesine yardımcı olacak
- 9) Avrupa veya ortak faaliyetler çerçevesinde iki ülke silahlı kuvvetlerinin işbirliği ve eğitimi sağlanacak

- *Rus elçiden ABD'nin Kıbrıs planlarına tepki: Ada'nın militarize edilmesine karşıyız...*
Rusya'nın Kıbrıs Büyükelçisi Stanislav Osadçiy, Kıbrıs'ın militarize edilmesine karşı olduklarını söyledi. Rus diplomat, S-400 anlaşmasının Yunanistan ve Kıbrıs'ı endişelendirmemesi gerektiğini kaydetti. Gerilimi tırmandırmanın bir çözüm olmadığını kaydeden Osadçiy, "Durumu kötüye götürecek her türlü adıma karşıyız. Görüşmelerin devam etmesinden yanayız ve bunun için kesin bir duruma ihtiyaç var. Gerilim, çözümleri engeller. Bu nedenle, her tarafın Akdeniz'deki duruma zarar verecek adımlardan kaçınması gerektiğini düşünüyoruz" yanıtını verdi. S-400 füze savunma sistemlerini hiç kimse için tehdit oluşturmayan bir savunma silahı olarak niteleyen Osadçiy, "Bu, sadece Türkiye için, Türkiye'nin kendi amaçları için. Bu silahı Türkiye'ye birilerini tehdit etmesi için tedarik etmiyoruz. Bu sistemin sadece Türkiye'yi koruyacağını, başkalarına zarar vermeyeceğini biliyoruz. S-400'ün amacı bu değil. Bu sistemler, saldırı silahı değil. Bundan dolayı, konunun bazı taraflarca abartıldığını düşünüyoruz" ifadelerini kullandı.

- *Türkiye ve Yunanistan Ege Denizi'ni görüşecek...* Türkiye ve Yunanistan Savunma Bakanlıkları heyetleri arasında, Ege Denizinde Güven Arttırıcı Önlemler ve Davranış Kuralları başta olmak üzere iş birliğini geliştirmek amacıyla, 20-25 Mayıs'ta Atina'da teknik görüşmeler gerçekleştirilecek. Milli Savunma Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, "Türkiye ve Yunanistan Savunma Bakanlıkları heyetleri arasında, Ege Denizinde Güven Arttırıcı Önlemler ve Davranış Kuralları başta olmak üzere işbirliğini geliştirmek maksadıyla teknik görüşmeler 20-25 Mayıs 2019 tarihlerinde Atina'da gerçekleştirilecektir" ifadelerine yer verdi.

- *GKRY Dışişleri Bakanı Hristodulidis: Zaman geçtikçe adayı birleştirmek zorlaşıyor...*
Güney Kıbrıs Rum Kesimi Dışişleri Bakanı Nikos Hristodulidis, zaman geçtikçe adada taraflar arasındaki birleşme sürecinin daha da zorlaştığını söyledi. Kıbrıslı Türk sanatçı Ümit İnataç'nın Magosa'daki resim sergisinin açılışına katılan Rum bakan, statükonun devam etmesinin Kıbrıs sorununun çözümü olmadığını belirtti. Zaman içerisinde oldu bittiler yaşandığına işaret eden Nikos Hristodulidis, "Aradan geçen zaman adada birleşmeyi çok daha zorlaştırdı" ifadelerini kullandı. Hristodulidis konuşmasını şöyle sürdürdü: "Ne Kıbrıslı Rumlar ne de Türkler bu kaderi hak ediyor. Yeniden birleşmek ve insanca yaşamak için mümkün olan her şeyi

yapmalıyız." 1974 yılında bölünen Kıbrıs'da 2 taraf, 3 garantör ülke ve BM'nin şu ana kadarki birleştirme çabaları sonuç vermedi. Son olarak 2004 yılında Annan Planı, eş zamanlı olarak Türk ve Rum halklarının onayına sunuldu. Birleşme planına Türkler yüzde 65 'evet' derken Rumlar, yüzde 76'lık 'hayır' ile birleşme karşıtı oy kullandı.

ABD - AMERİKA

- *Trump: ABD'nin dahil olduğu savaşların bitmesini istemeyen bir kesim var...* ABD Başkanı Donald Trump, asker-savunma sanayi arasındaki ilişkiden dolayı ABD'nin dahil olduğu savaşların bitmesini istemeyen bir kesimin olduğunu öne sürdü. İran'ın uzun zamandır sorun olduğunu belirten Trump, selefi Barack Obama'nın İran ile imzaladığı nükleer anlaşmayı 'felaket' olarak nitelendirdi. Bu anlaşmayı bitirerek İran'a yaptırımları geri getirdiğini anlatan Trump, İran'ı ekonomik olarak felakete götürdüğünü, ancak İran'la savaşa girmek istemediğini belirtti.

- *İran tehdidi devam ederse müdahale etmeliyiz...* Senatör Lindsey Graham Pazartesi günü Twitter'da "Ulusal Güvenlik Danışmanı Bolton'dan İran'la olan gerginlik konusunda bilgi aldım. Geçtiğimiz birkaç hafta boyunca İran'ın boru hatlarına ve diğer ulusların gemilerine saldırdığı ve Irak'taki Amerika'ya karşı tehditler yarattığı çok açık. İran'ın Amerikan personeli ve çıkarlarına yönelik tehditleri devam ederse ezici bir askeri müdahalede bulunmalıyız." dedi

- *Venezeülla'ya müdahale iddiası hatırlatılan Trump, 'ekonomik işgalden' yana olduğunu söyledi...* ABD Başkanı Donald Trump, 'Venezüella'da askeri güç kullanmayı düşündüğüne' dair haberlere açıklık getirdi. Trump, "İşgal etmek istiyorum, eğer mecbursam, ekonomik olarak" dedi.

- *Maduro'dan Guaido'nun başkanlığındaki Ulusal Meclis'e erken seçim çağrısı...* Venezüella'da, iktidardaki Venezüella Birleşik Sosyalist Partisi (PSUV) mensupları, Maduro'nun yüzde 68'le kazandığı seçimlerin birinci yıldönümü dolayısıyla düzenlenen mitingde buluştu. Caracas'taki Devlet Başkanlığı Sarayı Miraflores önünde gerçekleştirilen mitingte konuşan Maduro, ülkedeki krizin ana noktasını oluşturan muhalif AN'nin yenilenmesi için seçimlere gitmeyi teklif etti. Maduro, "Son 5 yıldır meşruiyeti bulunmayan yegane yasama organını meşrulaştıracğız. Ulusal Meclis için erken seçime gidelim ve kimin halk desteğine sahip olduğunu görelim. Bakalım kimin halkta karşılığı var, bakalım kim kazanacak?" diye konuştu. Venezüella muhalefeti ile Norveç'in başkenti Oslo'da yapılan görüşmelere de değinen Maduro, görüşmelerin Norveç hükümeti sayesinde gerçekleştirildiğini ve olumlu geçtiğini söyledi. İspanya merkezli yayın yapan internet haber sitesi Alnavio, krizin başından bu yana aralarında herhangi bir temas bulunmayan hükümet ve muhalefet temsilcilerinin Norveç'in ara buluculuk teklifi üzerine bu ülkenin başkenti Oslo'ya gittiğini aktarmıştı.

RUSYA

- *Türkiye, Rusya'nın hava sahasını denetleyecek...* Türkiye, 20-24 Mayıs tarihlerinde Açık Semalar Anlaşması çerçevesinde Rusya semalarında CASACN-235 uçağıyla gözlem uçuşu gerçekleştirecek. Rusya Savunma Bakanlığı Nükleer Risk Azaltma Merkezi Başkanı Sergey Rıjkov, Türk Hava Kuvvetleri'ne ait CASACN-235 uçağındaki Türk uzmanların Rusya semalarında gözlem uçuşu yapacağını söyledi.

ASYA - PASİFİK

- *Paşinyan, 'Devrimin ikinci ve ana aşamasını ilan edeceğim' dedi: Protestocular mahkemelerin çıkışlarını kapattı...* Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan, ülkesinde 'devrimin ikinci aşamasının' başlayacağını duyurdu. Paşinyan'ın çağrısına uyan protestocular ise mahkemelerin çıkışlarını kapattı.
-
- *Tacikistan'da IŞİD'liler hapishanede isyan çıkardı: 29 mahkum, 3 gardiyan öldü...* Tacikistan'ın Vahdat kentinde bir hapishanede çıkan isyanda 3 gardiyan ve 29 mahkum hayatını kaybetti. Olayın sorumlusunun IŞİD militanları olduğu belirtildi.
- *Güney Çin Denizi'nde gerilim artıyor: ABD destroyeri bölgeye giriş yaptı...* ABD donanmasına ait bir savaş gemisinin Güney Çin Denizi'nde ilerlediği açıklandı. ABD Donanması'na ait Preble isimli güdümlü füze destroyerinin Scarborough Adası yakınlarında seyrettiği öğrenilirken, 7. Filo Sözcüsü komutan Clay Doss tarafından yapılan açıklamada, "Preble, Scarborough'un 12 mil açığından geçti. Amacı uluslararası suları korumaktı" ifadeleri kullanıldı. Bu gelişmenin iki ülke arasındaki gerilimi en üst noktaya taşıyan ticaret savaşı sürecinde yaşanması, ABD'nin 'Çin'e yönelik bir gözdağı hamlesi' ifadeleriyle yorumlandı.
- *Çin Komünist Partisi'nden Ticaret Savaşı paylaşımı: Savaş, istediğin zaman...* Çin Komünist Partisi (ÇKP), 'moral yükseltmek üzere' yayınladığı bir görselde Ticaret Savaşı ile ilgili bir fotoğraf paylaştı. Fotoğrafta, ABD'nin yaptırımlarına karşı kararlılık vurgusu yapıldı. Görseli paylaşan Çin haber ajansı Halkın Günlüğü ise, fotoğrafı "Çin'in tavrı budur!" ifadeleriyle paylaştı.